

STRUČNÝ ÚVOD DO OPEN ACCESS

Michal Sliacky

Ústredná knižnica SAV

OPEN ACCESS (otvorený prístup)

- okamžitý, trvalý a bezplatný prístup pre používateľa
- výsledky neutajeného výskumu financovaného alebo spolufinancovaného z verejných zdrojov

Open Access – publikované výstupy

Research/Open Data – výskumné dáta (ukladanie, zdieľanie, znovu použitie)

Open Access publikovanie

zlatá cesta

publikovanie prostredníctvom recenzovaných vedeckých časopisov, umožňuje čitateľom okamžitý a bezplatný prístup k plným textom článkov (v prípade časového embarga po jeho uplynutí), copyright obvykle ostáva autorom, ktorí poskytujú vydavateľom časopisov neexkluzívnu licenciu k publikovaniu svojho článku

- bezplatné pre čitateľov, náklady hradí autor (zamestnávateľ, grant, sponzor) a to platbami za publikovanie článku;
- bezplatné pre čitateľov aj autorov, náklady na publikovanie, recenzný proces a ďalšie výdavky hradí tretia strana – napr. vedecké inštitúcie, sponzor...

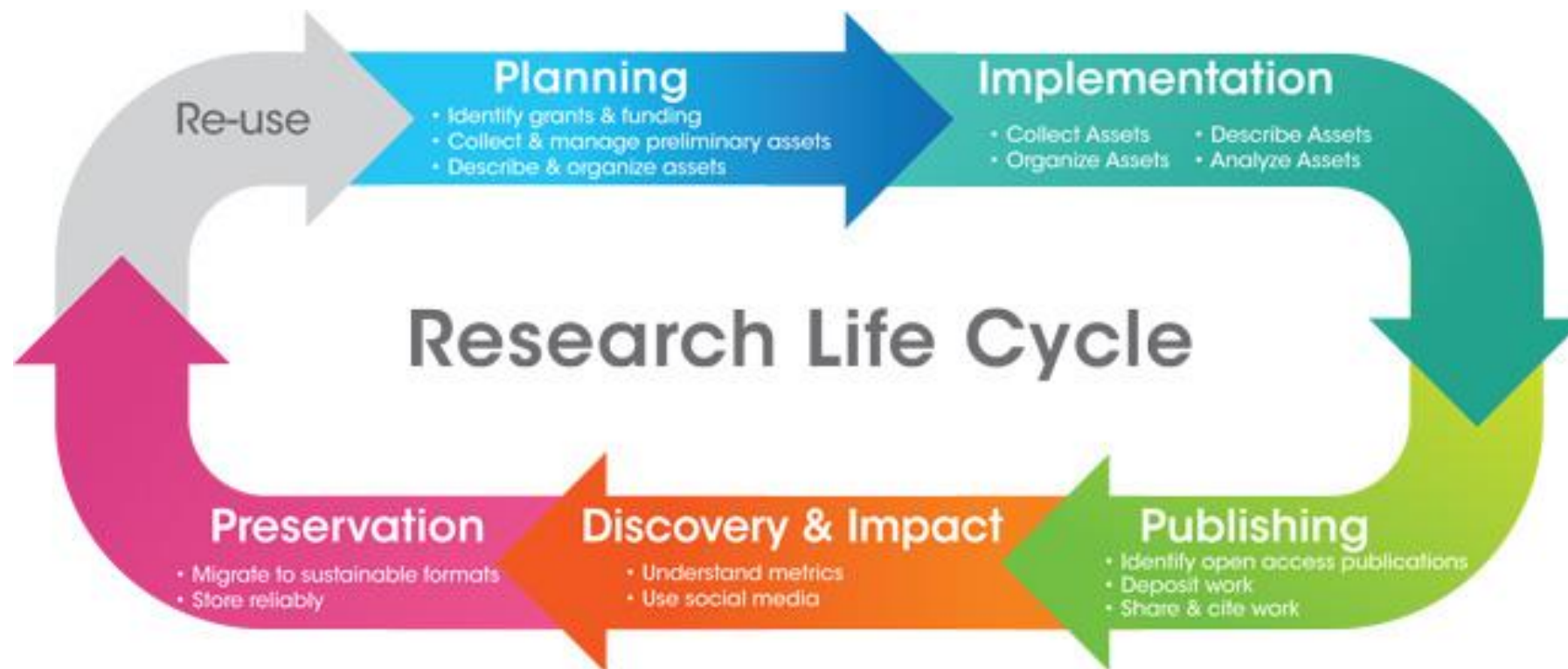
zelená cesta

autori sami vložia elektronickú verziu práce do digitálneho repozitára (vrátane tých prác, ktoré boli publikované klasickou formou a ku ktorým majú autori oprávnenie k zverejneniu); repozitár tieto práce sprístupní a stará sa o ich dlhodobé uchovávanie.

Open Science – koncept

životný cyklus výskumu – research lifecycle

- **nové modely, metódy a nástroje práce s informáciami a výskumnými dátami**
- **technologická infraštruktúra**
- **manažment výskumných dát**
- **budovanie digitálnych repozitárov**
- **podpora otvoreného prístupu k zdrojom**

**koncept digitálnej / otvorenej vedy
sľubuje otvorenie nových perspektív a
úloh akademických a vedeckých knižníc**

SAV

**tvorba a implementácia
inštitucionálnych Open Access / Open
Science politik – Open Science Policy**

Ústredná knižnica SAV

- šírenie povedomia OA – organizácia seminárov, tréningov a pod.
- autorsko-právne aspekty, licencie
- príprava technologickej infraštruktúry
  - repozitáre
    - platformy na otvorené publikovanie časopisov, zborníkov a vedeckých dát
    - nástroje na správu kolaborácií, organizáciu podujatí, seminárov a konferencií, a pod.
- podpora pri tvorbe Data Management Plan (DMP), ktoré požadujú aj grantové schémy
  - konzultácie o DMP, o metadátových štandardoch a poskytovaní referenčnej podpory pri určovaní a citovaní výskumných dát

Ďakujem za pozornosť

Michal Sliacky

Ústredná knižnica
Slovenskej akadémie vied

Klemensova 19, 814 67
Bratislava

tel/fax: +421 2 5292 1733

e-mail:
michal.sliacky@savba.sk